

O poměrech na dně dolnoslezského triasového jezera nás informují **mechanoglyfy** – struktury vytvořené během usazování pískovce na jeho vrstevních plochách. Nápadné vlnky na horní vrstevní ploše jsou zkamenělé **čeřiny**, které vznikly přívalovým proudem vody. Protože hřbety čeřin jsou obvykle natočeny napříč proudem a jazykovitě se protahují v jeho směru, lze podle jejich natočení odhadovat, kterým směrem proud vody tek. Různá orientace čeřin tak ukazuje na změny směru proudění vody.

Na spodní, menší vrstevní ploše jsou zkamenělé zbytky mnohoúhelníkovitých **bahenních prasklin**. Ty obvykle v čistém pískovci nevznikají, byla-li ale přítomna jílová příměs, mohly se trhliny při jejím sesychání vytvořit. Otevřené trhliny byly dalším přívalem vody zaplněny nově přineseným pískem, který některé trhliny vyplňuje dodnes.

Usazovaný písek obsahoval hlavně křemenná zrna. **Křemen** je vůči zvětrávání stabilní, a proto je vždy hojnou součástí pískovců. Méně hojná **živcová zrna** napovídají, že v triasu bylo variské pohoří již hluboce denudováno, neboť byly odkryty horniny s velkým obsahem draselného živce (ruly a granity). Bylo však stále ještě dost členité a probíhající eroze byla rychlejší než zvětrávání, které by živce rozložilo. Nepřítomnost valounů v hornině ale ukazuje, že krajina byla zvlněna již jen mírně.

Vznik: Triasové arkózové pískovce jsou nejmladší molasové sedimenty variského pohoří a vyznačují přechod od končící etapy gravitačního kolapsu orogénu k etapě platformního zarovnání.

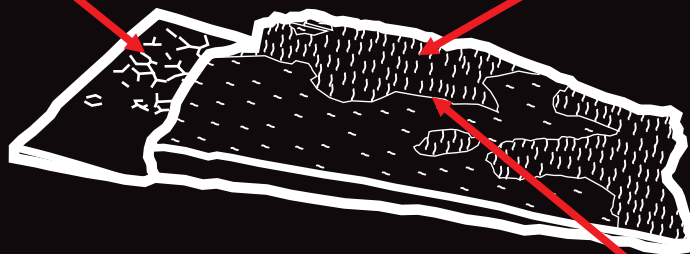

bahenní praskliny
v jílovitém pískovci
vytváří polygonální
síť trhlin

čeřiny tvoří drobné hřbety,
které jsou obvykle natočeny
kolmo na směr proudění

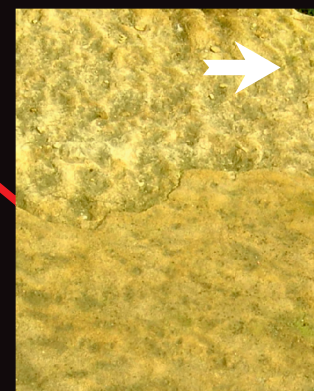
některé trhliny
dosud obsahují
výplň - materiál
následné vrstvy

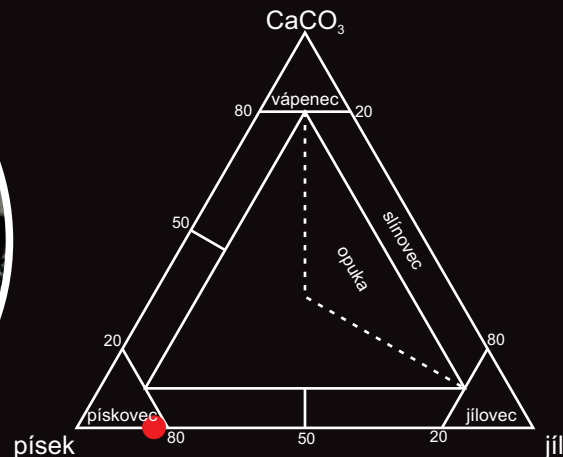
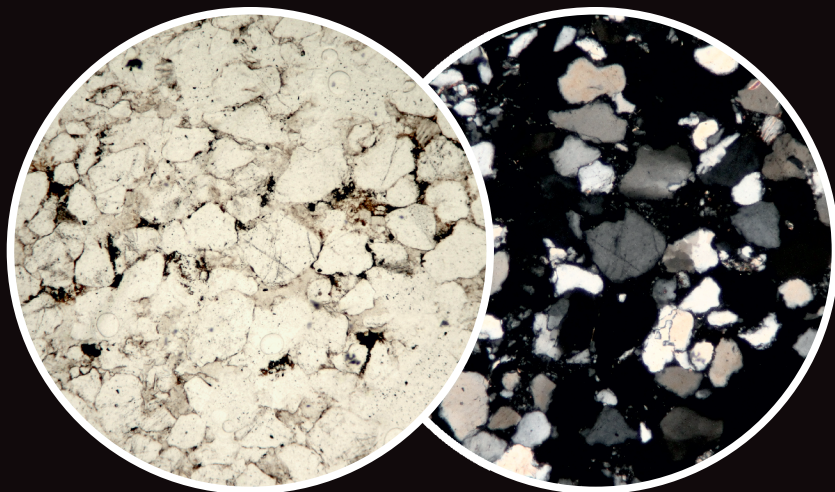

obloukovité
(jazykovité)
čeřiny ukazují,
kam voda tekla

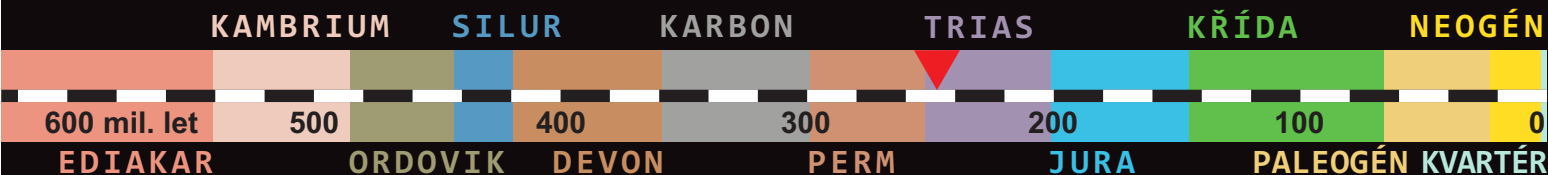
různé směry čeřin v jednotlivých
vrstvách jsou dokladem
změn směru proudění

Hornina a minerály: Bělavě šedé, narůžovělé nebo hnědošedé arkóзовé pískovce (Valín, 1961) obsahují oproti běžným pískovcům zrna živců, převážně draselného. Průměrné složení je 62 % křemene, 20 % živců a 18 % jílových minerálů (Valín, 1964). Na lokalitě jsou dobře zachované sedimentární struktury, jako např. dešťové kapky, čeřiny, bahenní praskliny nebo šikmé zvrstvení.

Stáří: Bohdašínské souvrství patří nejpravděpodobněji ke spodnímu triasu. Horniny navazují na usazeniny svrchního permu, pro zařazení do triasu svědčí nalezená tříprstá stopa některého z menších dinosaurů (Zajíc, 1998), pokud by však patřil do podřádu Theropoda, musely by tyto sedimenty být dokonce mladší než spodní trias (Serjeant, 1975; Haubold, 1971).

Regionální zařazení: Molasa evropských variscid; Český masiv: molasové jezerní (limnické) pánve: vnitrosudetská pánev.

Lokalita odběru: Lhota za Červeným Kostelcem u Náchoda, činný lom Krákorka na obkladové desky (Krákorka, a.s.) v těsné blízkosti osady Devět Křížů. ►

Souřadnice: 50° 29,50' s.š., 16° 03,45' v.d.

